

1/ Principals deficiències de l'actual model de finançament

- Els ingressos de les comunitats autònomes (CA) no es corresponen amb les seves necessitats de despesa. Aquesta situació s'ha agreujat en els darrers anys perquè:
 - Els recursos de les comunitats autònomes han augmentat sistemàticament per sota del que ho han fet els del govern de l'Estat.
 - Les CA tenen atribuïdes competències com sanitat i educació, amb forts augments de la despesa.
 - El govern de l'Estat ha pres decisions que o bé han traslladat despesa addicional a les CA (LOGSE) o bé els han reduït la seva capacitat fiscal (reformes de l'IRPF).
- Els governs autonòmics no tenen la clau dels seus ingressos. La potestat tributària de les CA és insuficient, tant en la capacitat normativa com en la gestió tributària.
- Els mecanismes d'anivellament i solidaritat penalitzen les CA que, com Catalunya, realitzen una major contribució fiscal. L'índex de recursos per càpita a Catalunya passa de 123 (és a dir 23 punt per sobre de la mitjana) abans de l'anivellament a 96 després de l'anivellament, mentre que hi ha CA en les que passa de 70 a 123 després de l'anivellament.
- Les CA forals se situen al marge dels mecanismes d'anivellament. Això implica que els recursos per habitant d'aquestes comunitats són un 73% superiors als que gestionen les de règim comú.
- El càlcul de les necessitats de despesa es basa encara en dades de població del 1999 ja que el model no compta amb mecanismes d'actualització apropiats. Des del 1999 i fins al 2006, la població catalana ha augmentat un 14,9% i Catalunya ha rebut el 22,64% de la immigració que ha arribat a Espanya.

2/ Naturalesa de la negociació

L'Estatut atribueix a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat un paper preeminent en la negociació. Li encarrega, entre d'altres funcions, acordar la contribució de Catalunya als mecanismes d'anivellament i solidaritat.

Això no vol dir que el model que s'estableixi per a Catalunya no pugui generalitzar-se a les comunitats autònomes que ho desitgin.

Determinats aspectes de la negociació poden requerir un plantejament de tipus més multilateral/general. En tot cas, s'haurà de respectar plenament el que estableix l'Estatut, tant en terminis com en continguts.

3/ Els 4 grans eixos del model

1. El Govern de la Generalitat ha d'augmentar la seva suficiència financera. Els seus ingressos hauran de procedir íntegrament dels impostos pagats pels ciutadans de Catalunya amb l'augment dels percentatges de participació en el rendiment dels tributs estatals: del 33% al 50% en l'IRPF, del 35% al 50% en l'IVA i del 40% al 58% en els impostos especials.

2. El Govern de la Generalitat augmentarà la seva capacitat normativa sobre els impostos estatals en què participa, especialment en l'IRPF i en la fase detallista de l'IVA i dels impostos especials.
3. El Govern de la Generalitat tindrà un paper protagonista en la gestió dels tributs. A través de l'Agència Tributària de Catalunya gestionarà els propis i els cedits totalment; i a través del consorci entre aquesta agència i l'administració tributària estatal gestionarà la resta de tributs cedits parcialment, començant per l'IRPF.
4. Els ciutadans de Catalunya s'hauran de poder beneficiar, encara que sigui parcialment, de la seva major contribució fiscal. Amb aquest objectiu caldrà reformar a fons el mecanisme d'anivellament per tal d'adaptar-lo al que disposa l'Estatut. Una part dels impostos que els ciutadans de Catalunya paguen per sobre la mitjana s'haurà de destinar a la solidaritat amb la resta de comunitats autònomes, però una altra part haurà de revertir, com succeeix a tot arreu del món i en tots els nivells de govern, en la hisenda de la Generalitat.

Per calcular les necessitats de despesa de Catalunya es tindrà en compte la població com a variable bàsica, rectificada per la immigració i els costos diferencials (nivell de preus).

4/ Punts essencials de la negociació

- Determinar en quant haurà d'augmentar el volum d'ingressos del conjunt de les CA per poder corregir el desajustament actual entre els recursos el govern de l'Estat i els de les CA, que es fan càrrec de serveis tan important com la sanitat o l'educació.
- Determinar quina part dels recursos totals de les CA és objecte d'anivellament. Fins ara, es redistribuïen tots els recursos: és a dir, el Fons de Suficiència més la totalitat dels ingressos tributaris de les CA. A partir d'ara, caldrà determinar quina part dels ingressos tributaris autonòmics és objecte d'anivellament i quina part no ho és.
- Determinar els criteris de distribució dels recursos. És a dir, les variables a utilitzar per calcular les necessitats de despesa de les CA i les seves ponderacions en la fórmula final.
- Fixar uns criteris d'actualització clars i precisos per fer possible que l'evolució dels recursos de les CA s'adeqüi a l'evolució de les seves necessitats de despesa.

MISSATGES BÀSICS

1/ Catalunya necessita, de forma urgent, un nou sistema de finançament més just i equitatiu.

2/ El nou sistema ha de perseguir dos grans objectius: més recursos i més capacitat de decisió sobre els nostres impostos. A la vegada, proposem un model fortament solidari, de manera que una part dels ingressos de les CA amb més capacitat fiscal serveixin per millorar la situació de les CA que tenen menys capacitat fiscal.

3/ Catalunya no proposa limitar la solidaritat. Amb el nou model, continuarà contribuint de forma molt potent a l'anivellament de recursos entre comunitats autònomes per tal de garantir que totes puguin prestar nivells similars en serveis essencials com la sanitat, l'educació o els serveis socials.

4/ El superior esforç fiscal que realitzen els ciutadans catalans ha de servir per contribuir a la solidaritat amb altres territoris, però també ha de fer possible que una part d'aquest major esforç repercuteixi en els serveis públics que reben.

5/ La falta de transparència de l'actual sistema de finançament impedeix visualitzar els fluxos de solidaritat entre comunitats i afavoreix els greuges territorials.

6/ Algunes comunitats plantegen que la negociació s'ha d'abordar sota el principi que ningú no hi pot perdre. La realitat, però, és que, sinó fem res, qui continuarà perdent serà Catalunya i la qualitat dels serveis públics a que tenen dret els seus ciutadans i ciutadanes.

7/ Catalunya no vol plantejar la reforma del finançament com un enfrontament entre CA, ni té interès en constituir cap front, però tampoc ens neguem a dialogar amb ningú, ni a compartir plantejaments.

8/ L'Espanya de les autonomies que es dibuixa a la Constitució no es construeix només amb una descentralització administrativa. Els governs autonòmics han de ser política, fiscal i finançament responsables.

9/ L'Estatut proposa un model de clara inspiració federal que s'allunya dels extrems. Dels models d'inspiració confederal, en què es sacrifiquen els principis d'igualtat i solidaritat; i dels models d'inspiració unitària, en què es sacrifica el principi d'autonomia i no es reconeix la Generalitat com un autèntic poder polític.